AXENCIA GALEGA DA CALIDADE ALIMENTARIA

Xacobeo 21·22

(versión 16.09.2022)

ANTEPROXECTO DE LEI DA CALIDADE ALIMENTARIA DE GALICIA

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

I

Galicia, grazas á súa posición xeográfica, ao seu longo e sinuoso perfil costeiro e á súa accidentada orografía, contén unha gran diversidade de microclimas que, unida a presenza de solos moi diversos, deu lugar a unha rica agricultura produtora de materias primas dun inmenso valor culinario, que se suman á variadísima oferta de produtos da pesca, a acuicultura e o marisqueo. A esta influencia do medio natural hai que engadirlle o saber facer xeracional das mulleres e homes do noso agro, preservando o patrimonio xenético que representan as variedades e razas autóctonas, facendo uso de técnicas de cultivo, produción e elaboración tradicionais e enchendo de vida o noso rural.

Esta riqueza de materias primas de primeira calidade ten dado lugar a unha variada gastronomía, que é un dos principais atractivos da nosa oferta turística, o que aumenta a importancia e o valor da actividade das persoas que traballan no mar e no agro en Galicia e das empresas que transforman e comercializan os nosos produtos alimentarios. Na conformación dese patrimonio gastronómico tiveron unha especial relevancia as mulleres galegas, que souberon gardar e transmitir de xeración en xeración coñecementos culinarios e de dietas, así como as formas de conservación, de condimentación e de elaboración de alimentos segundo o ciclo anual. Esas materias primas e esa cultura culinaria son a base do que xa se coñece como "Dieta atlántica", que dá un papel principal a peixes e mariscos, verduras e hortalizas, pero tamén inclúe hidratos de carbono, lácteos, aceite de oliva e un consumo moderado de carne e viño. Esta dieta contén todos os ingredientes necesarios para unha alimentación saudable.

O sector agroalimentario galego está conformado principalmente por pequenas explotacións agrarias, a maioría de tipo familiar, e un bo número de industrias que transforman as materias primas que aquelas lles fornecen. Neste sector agroindustrial conviven empresas de considerable tamaño con multitude de microempresas. Estas agroindustrias atópanse espalladas por toda a xeografía galega, moitas veces próximas ás zonas de produción das materias primas e, polo tanto, afastadas das zonas máis desenvolvidas da comunidade autónoma, polo que son un elemento importante para xerar riqueza e dinamizar áreas do noso territorio nas que son escasas outras actividades industriais. Ademais, determinadas actividades agrarias, como a gandería extensiva e a viticultura, son fundamentais para a protección do territorio, para o freo do abandono do medio rural, para o mantemento da paisaxe e a biodiversidade e para a prevención dos incendios forestais.

Así mesmo, a actividade pesqueira, do marisqueo e da acuicultura reflicte unha situación similar en canto á tipoloxía das empresas que integran o sector.

Son moitas as empresas alimentarias galegas que están a facer unha importante aposta pola diversificación das súas producións e pola calidade destas, pola innovación e pola apertura cara a novos mercados. Certamente, a calidade e a diversidade da produción alimentaria de Galicia constitúen uns dos seus principais activos, o que contribúe non só a engrandecer o noso patrimonio cultural e gastronómico, senón que permite ofrecer unha vantaxe competitiva ás persoas operadoras alimentarias e proxecta unha imaxe moderna, dinámica e actual do rural galego.

Á súa vez, a cidadanía aumentou a demanda de produtos de calidade e máis sostibles, así como a de produtos tradicionais e locais. Por iso, a industria alimentaria debe seguir apostando polo valor engadido, a sostibilidade, a innovación tecnolóxica e a dixitalización, para camiñar cara a unha Galicia con máis calidade, máis verde e máis innovadora. Ao mesmo tempo, o sector necesita comunicar ás persoas consumidoras as características da súa produción, identificando correctamente os seus produtos no mercado, todo iso no marco dunha competencia leal.

Neste senso, os avances tecnolóxicos deben levar ás persoas operadoras alimentarias a perseguir o desenvolvemento de solucións holísticas de rastrexabilidade cunha visión integral da cadea alimentaria. Estas solucións deben ter por obxectivo unificar, enriquecer e establecer estándares de reporting, así como a creación de sistemas de marcado físico que permitan identificar o produto ou lote de forma unívoca, posibilitando a captura dos datos de maneira automatizada e o seu rexistro nunha base de datos compartida e inalterable.

Os cambios experimentados na produción e na comercialización alimentaria, a incorporación de novas tecnoloxías e formas de comercialización e o incremento dos intercambios entre Estados, fan necesario acometer unha adaptación da normativa á nova situación, establecendo medidas que permitan controlar os alimentos destinados á Comunidade Autónoma de Galicia ou procedentes dela.

Tamén se debe ter en conta que o Parlamento Europeo publicou a Resolución do 14 de xaneiro de 2014 sobre a crise alimentaria, as fraudes na cadea alimentaria e o control ao respecto (2013/2091(INI)) na que se recoñece un gran incremento da fraude alimentaria e na que se insta á Comisión Europea e aos estados membros para que incrementen e reforcen os controis oficiais, ademais dos medios humanos e materiais dispostos para loitar contra a fraude alimentaria, e tamén declara o seu apoio á proposta da Comisión Europea de endurecer as sancións impostas polos incumprimentos da lexislación alimentaria para que estas sexan efectivas na disuasión das condutas fraudulentas.

Neste contexto adquiren especial relevancia a protección, o fomento e o desenvolvemento da produción amparada polos distintivos de calidade diferenciada -como as denominacións de orixe ou as indicacións xeográficas protexidas-, que recoñecen uns altos estándares de calidade e permiten ás persoas consumidoras

identificar os produtos con valores e utilidades que merezan a súa confianza así como asegurar rendas dignas aos produtores e produtoras que compensen o seu esforzo. Con esta finalidade e, en xeral, coa de garantir a calidade dos alimentos que se produzan ou que se comercialicen en Galicia, hai xa máis de dezasete anos que se publicou a Lei 2/2005, do 18 de febreiro, de promoción e defensa da calidade alimentaria galega. Aínda que o desenvolvemento do sector foi positivo e a lei mostrouse como unha ferramenta útil para a evolución da calidade dos produtos alimentarios galegos, persisten problemas e hai novos retos que fan necesaria a súa actualización.

A evolución que sufriu o sector alimentario e a experiencia acumulada nestes anos de aplicación, así como os cambios que se produciron no marco legal comunitario e español en materia de regulación da calidade alimentaria, fan preciso proceder a unha nova regulación da calidade alimentaria en Galicia. Neste contexto, hai que sinalar que o marco normativo comunitario e español sobre a calidade alimentaria, tanto no relativo á calidade alimentaria estándar – a relacionada co cumprimento de normas obrigatorias- como no relativo á calidade alimentaria diferenciada -a vinculada ao cumprimento de normas de carácter voluntario-, sufriu unha profunda modificación nos anos transcorridos desde a aprobación da Lei 2/2005, do 18 de febreiro. Así, no ámbito da calidade alimentaria estándar, en 2017 aprobouse un novo regulamento sobre o control oficial dos alimentos, o Regulamento (UE) 2017/625 do Parlamento Europeo e do Consello, do 15 de marzo de 2017, relativo aos controis e outras actividades oficiais realizados para garantir a aplicación da lexislación sobre alimentos e pensos, e das normas sobre saúde e benestar dos animais, sanidade vexetal e produtos fitosanitarios e, anos antes, a normativa comunitaria sobre a etiquetaxe dos alimentos, o Regulamento (UE) nº 1169/2011 do Parlamento Europeo e do Consello, do 25 de outubro de 2011, sobre a información alimentaria facilitada ao consumidor.

Pola súa parte, no ámbito da calidade diferenciada a normativa europea tamén mudou profundamente dende a aprobación da citada Lei 2/2005, do 18 de febreiro. Así, con posterioridade á aprobación desa lei publicáronse os seguintes regulamentos, algúns deles con especificacións que tamén afectan a aspectos da calidade estándar: o Regulamento (UE) n.º 1151/2012 do Parlamento Europeo e do Consello, do 21 de novembro de 2012, sobre os réximes de calidade dos produtos agrícolas e alimenticios -que regula as denominacións de orixe protexidas (DOP) e as Indicacións xeográficas protexidas (IXP) do sector alimentario e as especialidades tradicionais garantidas (ETG)-; o Regulamento (UE) n.º 1308/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, do 17 de decembro de 2013, polo que se crea a organización común de mercados dos produtos agrarios -que regula as DOP e IXP do sector vitivinícola; o Regulamento (UE) 2019/787 do Parlamento Europeo e do Consello, do 17 de abril de 2019, sobre a definición, designación, presentación e etiquetaxe das bebidas espirituosas, a utilización dos nomes das bebidas espirituosas na presentación e etiquetaxe doutros produtos alimenticios, a protección das indicacións xeográficas das bebidas espirituosas e a utilización de alcohol etílico e destilados de orixe agrícola nas bebidas alcohólicas, e polo que se derroga o Regulamento (CE) n.º 110/2008; e o Regulamento (UE) 2018/848 do Parlamento Europeo e do Consello, do 30 de maio de 2018, sobre

produción ecolóxica e etiquetaxe dos produtos ecolóxicos e polo que se derroga o Regulamento (CE) n.º 834/2007 do Consello.

Así mesmo, a normativa estatal tamén sufriu importantes cambios nos últimos anos. Así, no eido da calidade alimentaria estándar aprobouse a Lei 28/2015, do 30 de xullo, para a defensa da calidade alimentaria, que centra o seu obxecto nos aspectos técnicos das regulamentacións técnico-sanitarias e na normativa da Unión Europea e nacional que regula as características dos alimentos ou os seus procesos de produción e que teñen contido esencialmente económico por estar dirixidos a tentar previr fraudes alimentarias e mellorar a calidade dos bens postos no mercado, superpoñendo a todas elas uns sistemas comúns de autocontrol acreditado, control oficial administrativo e réxime sancionador do seu incumprimento.

Ademais, dentro do campo da calidade diferenciada, a nivel estatal aprobouse a Lei 6/2015, do 12 de maio, de Denominacións de Orixe e Indicacións Xeográficas Protexidas de ámbito territorial supra-autonómico, que aínda que regula principalmente as denominacións de orixe e indicacións xeográficas protexidas cuxo ámbito territorial abrangue máis dunha comunidade autónoma, tamén ten algúns preceptos de aplicación básica. A aprobación tardía desta normativa estatal fronte á normativa que se aprobara con anterioridade desde varias comunidades autónomas, como é o caso de Galicia, e a formulación dalgúns conflitos de competencia resoltos no Tribunal Constitucional, tamén fan necesaria a modificación da lexislación galega para adecuala a estes cambios e facilitar a súa aplicación.

Doutra banda, desde a aprobación da Lei 2/2005, produciuse un importante avance na profesionalización do funcionamento dos consellos reguladores como entidades de xestión das denominacións de orixe protexidas e as indicacións xeográficas protexidas, especialmente no que se refire á súa actividade de control e certificación, función que se delegou nos consellos reguladores de maior dimensión económica e que, polo tanto, teñen unha estrutura organizativa mínima que fai viable esa delegación. Pero a norma internacional á que debe axustarse o funcionamento dos organismos de certificación de produtos tamén cambiou desde a aprobación da Lei 2/2005, polo que hoxe os consellos reguladores nos que se delegou a tarefa de certificar os produtos amparados deben adecuar o seu funcionamento á norma UNE-EN-ISO/IEC 17065: 2012 para poder contar coa acreditación da Entidade Nacional de Acreditación (ENAC).

A creación no ano 2018 da Axencia Galega da Calidade Alimentaria supón unha importante aposta da Xunta de Galicia para o fortalecemento da calidade alimentaria diferenciada galega e de apoio á profesionalización dos consellos reguladores, non só pola vía das axudas públicas ao seu funcionamento e ás súas actividades de promoción e de control e certificación da produción, senón tamén mediante o acompañamento na súa xestión ordinaria. O obxectivo final é o impulso do conxunto da calidade alimentaria diferenciada galega como unha actividade que dea rendibilidade aos diferentes elos das respectivas cadeas de valor, procurando o desenvolvemento dunha actividade no territorio que sexa económica, social e medioambientalmente sostible.

Sen prexuízo deste labor de actualización lexislativa, son obxecto desta lei o impulso da calidade diferenciada na Comunidade Autónoma de Galicia e o establecemento das bases para o control oficial do cumprimento dos requisitos establecidos para a comercialización dos produtos alimentarios e a persecución da fraude alimentaria.

A produción agroalimentaria en Galicia mantén o prestixio que historicamente fai que sexa recoñecida no resto do Estado español pola súa calidade, asociándose a producións sostibles moi vencelladas ao territorio e con capacidade para fixar poboación no rural grazas ao mantemento e creación de postos de traballo. A loita contra as prácticas desleais na produción e comercialización de alimentos debe ser un obxectivo prioritario. Este labor de control, sustentado no Regulamento (UE) 2017/625 do Parlamento Europeo e do Consello, do 15 de marzo de 2017, sobre os controis oficiais efectuados para garantir a aplicación da lexislación en materia de alimentos e pensos, constitúe un elemento indispensable para garantir a lealdade das transaccións comerciais, a seguridade xurídica das diferentes persoas operadoras e para non defraudar as expectativas das persoas consumidoras. Así mesmo, o citado regulamento, no seu artigo 139, prevé que os Estados membros establecerán normas sobre as sancións aplicables ás infraccións da lexislación en materia de alimentos e tomarán todas as medidas necesarias para garantir a súa aplicación. Indica ademais que as sancións establecidas deberán ser eficaces, proporcionadas e disuasorias.

Por outra parte, esta lei impulsa a calidade diferenciada na Comunidade Autónoma de Galicia, mellorando, integrando e desenvolvendo a súa regulación e reforzando a posta en valor dos produtos de calidade a través do apoio ás denominacións de orixe protexidas, ás indicacións xeográficas protexidas e a outras figuras de protección, para que os produtos galegos alcancen unha nova dimensión no mercado, máis competitiva e atractiva para a cidadanía. Preténdese así favorecer tamén o desenvolvemento local, a creación de emprego e a diversidade produtiva e achegar ás persoas consumidoras todas as garantías de que o produto que se ofrece pasou rigorosos controis de calidade e estivo sometido a un especial coidado no proceso de produción e comercialización.

En relación co impulso ás producións de calidade diferenciada ao que nos estamos a referir, esta lei tamén regula os consellos reguladores, entidades que se constitúen como corporacións de dereito público para a xestión das figuras de protección da calidade daqueles sectores e produtos de calidade diferenciada que teñen unha maior capacidade autoorganizativa.

Estas figuras de protección da calidade diferenciada poden coexistir con outras marcas de calidade, de titularidade pública ou promovidas por calquera Administración, que garanten a calidade das nosas producións e que poden ser instrumentos útiles para a súa promoción no mercado.

A demanda de produtos diferenciados e exclusivos, debido ao seu carácter local e artesanal, que ofrece a artesanía alimentaria, móstrase útil como motor de desenvolvemento das economías rurais ao propiciar a instalación de pequenas industrias e explotacións agrarias, contribuíndo con iso ao asentamento da súa poboación. A produción artesanal alimentaria é unha actividade de suma importancia

para a Comunidade Autónoma de Galicia, sendo preciso conservar, protexer e regular aqueles métodos de produción artesanais realizados por pequenas empresas ou explotacións agrarias, nas que a intervención persoal de quen ostenta a súa titularidade é relevante no proceso produtivo. A Comunidade Autónoma de Galicia apostou decididamente pola produción artesanal aprobando o Decreto 174/2019, de 19 de decembro, polo que se regula a artesanía alimentaria.

O Regulamento (UE) 1169/2011 do Parlamento Europeo e do Consello, do 25 de outubro, sobre a información alimentaria facilitada ao consumidor, destaca a importancia das novas tecnoloxías na comercialización de produtos alimentarios, en particular a venda a distancia, polo que resulta necesario que sexa obxecto desta lei o reforzo do seu control oficial.

Nos últimos anos produciuse un incremento substancial dos sistemas privados de certificación da calidade. Estas certificacións están baseadas en normas internacionalmente recoñecidas, confiando a garantía de que os produtos cumpren os requisitos establecidos a unha terceira parte independente dos intereses das empresas que operan no mercado e das persoas consumidoras: as entidades de control e certificación. En moitos mercados, este tipo de certificacións estase convertendo nunha condición imprescindible para o acceso a eles. Neste contexto, regulase nesta lei a necesidade de que estas entidades de control e certificación, cando exerzan actividades relacionadas coa verificación do cumprimento de esquemas de certificación públicos, realicen unha declaración responsable ante a autoridade competente, pasando a formar parte dun Rexistro de entidades de certificación.

No ámbito da calidade e como mecanismo para garantir a transparencia nas transaccións comerciais e o equilibrio na cadea comercial, o Regulamento (UE) n.º 1308/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, de 17 de decembro de 2013, polo que se crea a organización común de mercados dos produtos agrarios establece a obrigatoriedade da clasificación de canais de gando vacún e porcino, así como a voluntariedade para cada Estado membro da aplicación da clasificación de canais no caso do gando ovino e caprino. Para garantir o correcto cumprimento das disposicións recollidas na normativa comunitaria e buscando unha maior transparencia comercial e seguridade xurídica das persoas operadoras faise necesario establecer un réxime de infraccións e sancións específico neste ámbito.

A transformación dos sistemas alimentarios e de uso da terra do mundo é necesaria para lograr os obxectivos para o clima e o desenvolvemento sostible establecidos nos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS) e o Acordo de París sobre o cambio climático. As autoridades públicas xogan un rol importante dado o seu papel no establecemento e promulgación de regras económicas e sociais. A importancia particular das administracións na creación da contorna propicia para o cambio cara a unha agricultura máis produtiva e rexenerativa debe verse reflectida na incorporación da sostibilidade alimentaria neste texto, de xeito que esta lei se converta nunha ferramenta para desencadear e acelerar o tránsito cara a uns sistemas alimentarios máis sostibles na Comunidade Autónoma.

A transición a unha economía hipocarbónica, máis sostible, eficiente no uso dos recursos e circular, en consonancia cos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible, é fundamental para garantir a competitividade a longo prazo da economía da Unión. Recoñecendo este reto, a Comisión presentou o Pacto Verde Europeo en decembro de 2019. O Pacto Verde Europeo constitúe unha nova estratexia de crecemento destinada a transformar a Unión nunha sociedade equitativa e próspera, cunha economía moderna, eficiente no uso dos recursos e competitiva, na que non haberá emisións netas de gases de efecto invernadoiro a partir de 2050 e o crecemento económico estará disociado do uso dos recursos. En relación coa produción agraria destaca a importancia das agricultoras e dos agricultores europeos na xestión da transición cara aos obxectivos fixados pola Unión e a importancia de apoiar os esforzos para facer fronte ao cambio climático, protexer o medio ambiente e preservar a biodiversidade, a través da definición de sistemas alimentarios sostibles.

En liña co anterior, o 20 de maio de 2020 a Comisión Europea adoptou a Estratexia sobre a biodiversidade e a Estratexia «da granxa á mesa» en prol dun sistema alimentario equitativo, san e respectuoso co medio ambiente. As dúas estratexias refórzanse mutuamente, xa que conxugan a natureza, os agricultores e as agricultoras, as empresas e as persoas consumidoras en prol dun futuro sostible e competitivo. En consonancia co Pacto Verde Europeo, ámbalas dúas estratexias propoñen accións e compromisos ambiciosos da UE para poñer coto á perda de biodiversidade e converter os nosos sistemas alimentarios en modelos para o mundo en prol da sustentabilidade competitiva e a protección da saúde humana e planetaria, sen esquecer os medios de subsistencia de todas as partes na cadea de valor alimentaria. En definitiva, os obxectivos da UE son reducir a pegada ambiental e climática do seu sistema alimentario e reforzar a súa resiliencia, garantir a seguridade alimentaria fronte ao cambio climático e a perda de biodiversidade, e liderar unha transición global cara á sostibilidade competitiva «da granxa á mesa», aproveitando as novas oportunidades. Isto contribuirá a lograr a «aspiración a unha contaminación cero» do Pacto Verde da UE.

De acordo con estes antecedentes, nesta lei recóllese a creación dun referencial que servirá para identificar no mercado os produtos que se obtiveron conforme a normas que garanten a súa sostibilidade, entendida esta non só dende o punto de vista ambiental, senón tendo en conta tamén os aspectos económicos e sociais. As persoas produtoras primarias do agro e do mar desempeñan un papel crave na transición cara a un sistema alimentario máis equitativo e sustentable, e recibirán apoio da política agrícola común e da política pesqueira común a través de novos fluxos de financiamento e réximes ecolóxicos para que adopten prácticas sostibles. Polo tanto, facer da sostibilidade unha marca abre novas oportunidades de negocio e diversifica as fontes de ingresos tanto para as mulleres e os homes do campo e do mar como para as empresas alimentarias.

En liña co anterior, seguindo os principios de responsabilidade social e ambiental e as recomendacións da Unión Europea e da FAO, introdúcese a compra ou contratación pública verde de produtos alimentarios como instrumento mediante o cal as autoridades públicas poderán adquirir produtos e servizos alimentarios cun impacto

ambiental reducido durante o seu ciclo de vida e que acheguen beneficios medioambientais e sociais. Así, introdúcense os criterios para que nas compras públicas se favoreza a presenza de produtos frescos, de tempada, ecolóxicos, de produción local comercializados en circuitos curtos e de calidade diferenciada así como produtos procedentes de empresas que asumen determinados compromisos sociais.

Esta lei dítase de conformidade coa ordenación básica estatal e en execución, cumprimento e desenvolvemento do dereito da Unión Europea, sistematizando nunha única disposición a complexa normativa na materia da calidade alimentaria, favorecendo a mellora da seguridade xurídica das persoas operadoras e axentes implicados na Comunidade Autónoma de Galicia.

II

Esta lei estrutúrase nunha exposición de motivos, onde se resumen de forma breve os obxectivos do texto e as novidades introducidas na regulación da calidade alimentaria e unha parte dispositiva, dividida nun título preliminar, sete títulos e as disposicións adicionais, transitorias, derrogatoria e finais necesarias para a súa aplicación e entrada en vigor.

O Título Preliminar establece o obxecto, o ámbito de aplicación e os fins desta lei, así como as súas definicións xerais.

O Título I ten por obxecto as competencias e a organización administrativa e institucional no ámbito da calidade alimentaria, dividíndose en dous capítulos, destinados a regular as competencias e organización administrativa e os órganos de asesoramento, consulta e participación. En particular, establécese neste Título a regulación da Axencia Galega da Calidade Alimentaria e créanse dous novos órganos de consulta e participación, o Consello Alimentario de Galicia e a Mesa da Calidade Alimentaria Diferenciada de Galicia.

O Título II regula a aseguranza da calidade alimentaria. No Capítulo I establécese o concepto e ámbito da aseguranza da calidade alimentaria. No Capítulo II regúlanse as obrigas das persoas operadoras alimentarias en relación co cumprimento dos requisitos de calidade así como o autocontrol e a súa modulación e recolle a posibilidade de establecer maiores esixencias para cada produto, sector ou tipo de persoa operadora. Igualmente, establécese a necesidade de sistemas de aseguranza baseados na rastrexabilidade que sexan efectivos, de xeito que permitan identificar e localizar as persoas subministradoras e receptoras e que obriguen ás persoas operadoras a levar un sistema de rexistros. Así mesmo, regula os produtos non conformes, que deben ser retirados dos canais de comercialización e determina os destinos que se lles poden dar e a súa forma de identificación. Asemade, incorpórase un Capítulo III que ten por obxecto o sistema de certificación da sustentabilidade do sector agroalimentario galego.

O Título III contén as disposicións relativas á calidade alimentaria diferenciada, no que se regulan, no Capítulo I, as diferentes figuras de protección de calidade diferenciada; no Capítulo II, as denominacións xeográficas de calidade; no Capítulo III, as especialidades tradicionais garantidas; no Capítulo IV, a produción ecolóxica; no Capítulo V, a artesanía alimentaria; no Capítulo VI, os produtos alimentarios tradicionais de Galicia; e no Capítulo VII, as obrigas das persoaqs operadoras alimentarias de calidade diferenciada. Neste Título procedeuse a incorporar as novidades normativas introducidas con respecto á normativa anterior e, ademais, regúlase no Capítulo VIII a promoción de marcas de garantía.

O Título IV contén a regulación da xestión das figuras de protección da calidade diferenciada. O Capítulo I regula a xestión destas figuras directamente pola Administración. No capítulo II recóllese a posibilidade de delegación desas tarefas de xestión en consellos reguladores para o caso das denominacións de orixe protexidas, das indicacións xeográficas protexidas e para a produción ecolóxica. Esta delegación de tarefas de xestión, que pode incluír tamén as relativas ao control oficial do cumprimento das normas específicas da figura de protección da calidade polas persoas operadoras inscritas, poderá realizarse cando se dean determinados requisitos que a fagan posible, requisitos que se recollen neste capítulo. Ademais, a regulación dos consellos reguladores que se fai neste título esténdese aos seus recursos e financiamento, ao que se dedica o Capítulo III, e á súa supervisión, auditoría e tutela, cuestións que se abordan no Capítulo IV. Así mesmo, desenvólvese o réxime de incumprimentos das funcións dos consellos reguladores no Capítulo V, no que se detallan as medidas aplicables polo incumprimento nas funcións de xestión e, de ser o caso, nas funcións de control delegadas, así como a posibilidade de revogar a súa autorización e de suspender e disolver os seus órganos de goberno. Pola súa parte, o Capítulo VI prevé a creación de entidades asociativas sectoriais para aquelas figuras de protección da calidade diferenciada que non conten con entidades de xestión.

O Título V establece as medidas de fomento aplicables no sector alimentario, facendo mención especial das medidas relativas á calidade diferenciada.

O Título VI establece as disposicións relativas ao control oficial e regula, no Capítulo I, o control oficial da calidade de xeito xeral, a toma de mostras no Capítulo II e, no Capítulo III, as especificidades do control oficial das figuras de protección da calidade diferenciada.

O Título VII ocúpase de determinar o réxime de inspección e sancionador. Os Capítulos I, II e III regulan a inspección, o establecemento e a adopción de medidas cautelares e as normas comúns en materia sancionadora. O Capítulo IV incorpora o catálogo de infraccións para todas as persoas operadoras alimentarias, en materia de calidade estándar e diferenciada e en control de canais, así como para as entidades de control e certificación. Esta regulación faise ao corresponder á comunidade autónoma ditar as normas administrativas sancionadoras naquelas materias substantivas nas que ten competencia, trala Sentenza 142/2016, do 21 de xullo, ditada no recurso de inconstitucionalidade interposto en relación con diversos preceptos da Lei 28/2015, do 30 de xullo, para a defensa da calidade alimentaria, que declarou inconstitucional o catálogo de infraccións que con carácter básico contiña e que obrigaba, a falta de

regulación autonómica, á aplicación supletoria do Real Decreto 1945/1983, de 22 de xuño, polo que se regulan as infraccións e sancións en materia de defensa do consumidor e da produción agroalimentaria. Como novidade fronte á actual regulación da Lei 2/2005 do 18 de febreiro, o réxime de infraccións e sancións recollidos nesta lei aplícase tamén ao viño e aos produtos derivados da uva e do viño e, en particular, ao vinagre de viño, á augardente de bagazo e ao mosto.

Esta lei conta ademais con dúas disposicións adicionais, dúas disposicións transitorias, unha disposición derrogatoria e catro disposicións derradeiras.

As disposicións adicionais establecen as normas relativas á colaboración interadministrativa e a constitución dos órganos colexiados creados na lei.

Pola súa banda, as disposicións transitorias establecen o réxime aplicable aos procedementos anteriores e previsións sobre o desenvolvemento regulamentario relacionado cos consellos reguladores e a adaptación destes organismos a el.

Mediante a disposición derrogatoria única déixanse sen efecto as disposicións de igual ou inferior rango que se opoñan ás disposicións desta lei e, en particular, a Lei 2/2005, do 18 de febreiro, de promoción e defensa da calidade alimentaria galega.

As disposicións derradeiras primeira e segunda inclúen as habilitacións para o desenvolvemento regulamentario da lei, así como para actualizacións do importe das sancións e penalizacións establecidos nela. Finalmente, nas disposicións derradeiras terceira e cuarta establécense normas sobre ás remisións regulamentarias relativas á artesanía alimentaria contidas nesta lei e sobre á súa entrada en vigor.

Este texto legal dítase ao amparo dos puntos 3 e 4 do artigo 30.1.º do Estatuto de autonomía para Galicia, que outorga á nosa Comunidade Autónoma competencia exclusiva, de acordo coas bases e a ordenación da actuación económica xeral e a política monetaria, en materia de agricultura e gandería así como de denominacións de orixe, esta última en colaboración co Estado.

No devandito marco competencial aprobáronse os Reais decretos 4189/1982, do 29 de decembro, sobre traspaso de funcións e servizos do Estado en materia de denominacións de orixe, e 2165/1994, do 4 de novembro, sobre traspaso de funcións e servizos en materia de defensa contra fraudes e calidade alimentaria.

A lei foi axustada aos principios de boa regulación aos que se refire o artigo 129 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, de procedemento administrativo común das Administracións Públicas. En concreto, os principios de necesidade e eficacia, ao perseguir o interese xeral de mellorar o marco regulatorio da calidade alimentaria e tratarse do instrumento máis adecuado para garantir os obxectivos expostos. En canto aos principios de seguridade xurídica e eficiencia, esta norma é coherente co resto do ordenamento xurídico e, en particular, unifica a normativa sancionadora dispersa na materia. Ademais, no seu contido procurouse establecer unha regulación clara que non supoña un incremento das cargas administrativas.

No procedemento de elaboración desta lei promoveuse a participación cidadá a través do Portal de transparencia e Goberno aberto. Así mesmo, na tramitación do anteproxecto de lei seguíronse os trámites previstos na normativa aplicable, incluído o sometimento ao procedemento de información en materia de normas e regulamentacións técnicas e de regulamentos relativos aos servizos da sociedade da información, previsto na actualidade na Directiva 2015/1535 do Parlamento Europeo e do Consello, do 9 de setembro de 2015, pola que se establece un procedemento de información en materia de normas e regulamentacións técnicas e de regras relativas aos servizos da sociedade da información, así como no Real decreto 1337/1999, do 31 de xullo, que regula a remisión de información en materia de normas e regulamentacións técnicas e regulamentos relativos aos servizos da sociedade da información, así como o informe do Consello Agrario Galego e o ditame do Consello Económico e Social de Galicia.

Polo exposto, o Parlamento de Galicia aprobou e eu, de conformidade co artigo 13.2 do Estatuto de Autonomía de Galicia e co artigo 24 da Lei 1/1983, do 22 de febreiro, de normas reguladoras da Xunta e da súa Presidencia, promulgo en nome do rei a Lei da calidade alimentaria de Galicia.

TÍTULO PRELIMINAR

Disposicións xerais

Artigo 1. *Obxecto*

Esta lei ten por obxecto:

a) Establecer o marco normativo que permita asegurar na Comunidade Autónoma de Galicia a calidade dos produtos alimentarios producidos, elaborados ou comercializados no seu territorio e a súa conformidade coa normativa de aplicación, en defensa da lealdade das transaccións comerciais e dos dereitos e intereses lexítimos das persoas produtoras primarias, operadoras económicas e profesionais do sector, así como das persoas consumidoras finais.

b) Fomentar, potenciar e garantir a produción de alimentos de calidade diferenciada na Comunidade Autónoma de Galicia.

c) Regular os consellos reguladores cando estas entidades realicen a xestión de figuras de protección da calidade diferenciada.

d) Determinar, en materia de calidade estándar e diferenciada dos produtos alimentarios, as obrigas das persoas que operan en Galicia, así como regular a actuación de inspección e control da administración autonómica e establecer o réxime sancionador.

e) Mellorar a eficacia do sistema de control oficial, perseguir a comisión das prácticas fraudulentas e establecer sancións disuasorias.

f) Impulsar a sostibilidade da produción alimentaria galega tanto dende o punto de vista ambiental como o económico e o social.

Artigo 2. *Ámbito de aplicación*

1. Esta lei aplícase á totalidade das actuacións que se realicen no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de conformidade dos procesos de produción, transformación e comercialización de produtos alimentarios e de materias e elementos para a produción e comercialización alimentarias.

2. Quedan excluídos do ámbito de aplicación desta lei:

a) Os aspectos relativos á saúde, á seguridade física das persoas ou os animais, á materia laboral, á sanidade animal e vexetal e ao benestar animal.

b) Os aspectos regulados pola normativa específica sobre requisitos hixiénico-sanitarios e seguridade alimentaria.

c) As cuestións relacionadas coa produción primaria, excepto as que teñan que ver coas obrigas específicas das persoas operadoras que produzan materias primas que se pretendan comercializar, directamente ou tras un proceso de transformación, baixo algún distintivo de calidade diferenciada e aquelas obrigas que teñan as persoas operadoras primarias en aspectos relacionados coa comercialización e a rastrexabilidade.

d) Os aspectos regulados pola normativa específica sobre rastrexabilidade, etiquetaxe e información ás persoas consumidoras dos recursos mariños en fresco en relación coa descarga, primeira venda e a súa comercialización, excepto os que teñan que ver coas obrigas específicas dos operadores que produzan materias primas que se pretendan comercializar, directamente ou tras un proceso de transformación, baixo algún distintivo de calidade diferenciada.

e) A oferta para a venda á persoa consumidora final. Non obstante, cando pola natureza das investigacións ou polo tipo de infracción que se persiga se considere necesario, poderá estenderse a inspección e control ao comercio polo miúdo.

f) Os aspectos relacionados coa materia de disciplina de mercado e os de defensa das persoas consumidoras e usuarias.

Artigo 3. *Fins*

Os fins desta lei son os seguintes:

a) Garantir e protexer a calidade dos produtos alimentarios producidos, elaborados ou comercializados en Galicia e contribuír a xerar un alto nivel de confianza neles.

b) Protexer os dereitos das persoas operadoras da industria alimentaria e das persoas consumidoras, garantindo o cumprimento do principio xeral de veracidade e demostrabilidade da información que figure na etiquetaxe dos produtos alimentarios e tratando de evitar a confusión ás persoas consumidoras.

c) Contribuír á unidade de mercado e á competitividade, ademais da transparencia e claridade do sector alimentario galego.

d) Garantir a coordinación do control exercido sobre a calidade alimentaria polas autoridades competentes.

e) Vixiar que os procesos de elaboración e transformación dos produtos alimentarios se axusten á normativa vixente.

f) Colaborar coa industria alimentaria para abordar cuestións que afecten os obxectivos desta lei.

g) Fomentar a diversidade e a calidade dos produtos alimentarios galegos.

h) Potenciar unha produción alimentaria de calidade, con equidade social e sustentabilidade ambiental e económica.

i) Promover a participación dos axentes sociais e económicos do sector e fomentar a cooperación entre as empresas alimentarias acollidas ás diferentes figuras de protección da calidade alimentaria para a posta no mercado dos seus produtos así como fomentar e potenciar as entidades de economía social que produzan, elaboren ou comercialicen alimentos de calidade diferenciada.

j) Contribuír, desde a unidade de mercado, a garantir prácticas equitativas no comercio dos produtos alimentarios.

k) Promover e protexer as producións e elaboracións dos produtos alimentarios de calidade diferenciada como ferramenta imprescindible para alcanzar unha mellor posición competitiva que permita facer fronte aos retos que se presentan aos operadores e operadoras do sector alimentario galego.

l) Regular o uso e a xestión das figuras de protección da calidade diferenciada no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, así como o réxime xurídico aplicable ao seu control e certificación.

m) Valorizar a peculiaridade dos produtos alimentarios tradicionais e innovadores de Galicia, fomentando os signos distintivos de orixe e calidade e o prestixio e a rendibilidade da industria alimentaria galega como instrumento básico de desenvolvemento económico no medio rural e no costeiro. De xeito específico,

mellorar as rendas percibidas por quen participe na produción primaria, para acadar unha remuneración xusta do seu traballo.

n) Garantir a protección das figuras de calidade diferenciada, tanto polos medios establecidos nesta lei como, de ser o caso, pola normativa da Unión Europea.

o) Fomentar a produción local e os circuítos curtos de comercialización.

p) Protexer os intereses lexítimos das produtoras e dos produtores e das demais persoas operadoras alimentarias e das persoas consumidoras.

q) Colaborar na formación e a cualificación profesional das persoas operadoras alimentarias.

r) Promover a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres en todas as actividades relacionadas coa produción, a transformación e a comercialización alimentaria e promover o emprendemento feminino no rural, a contratación de mulleres e as medidas de conciliación que permitan que as mulleres se poidan incorporar en igualdade de condicións ao sector alimentario.

s) Promover o desenvolvemento da investigación e a incorporación das novas tecnoloxías no sector alimentario e nos seus produtos.

t) Establecer unha regulación simplificadora, transparente e comprensible do sector alimentario, para facilitar o seu coñecemento e o cumprimento por todas as persoas destinatarias dela.

u) Contribuír a compatibilizar a mellora da calidade dos produtos alimentarios coa protección do medio ambiente, o uso responsable dos recursos naturais e o desenvolvemento sostible do medio rural e do mar.

Artigo 4. *Definicións xerais*

Para os efectos desta lei, estarase ás seguintes definicións:

a) Alimento ou produto alimentario: segundo o establecido no Regulamento (CE) n.º 178/2002, do Parlamento Europeo e do Consello, do 28 de xaneiro de 2002, é calquera substancia ou produto destinados a ser inxeridos polos seres humanos ou con probabilidade razoable de selo, tanto se foron transformados enteira ou parcialmente coma se non. Inclúe as bebidas, a goma de mascar e calquera substancia, incluída a auga, incorporada voluntariamente ao alimento durante a súa fabricación, preparación ou tratamento. Igualmente, para os efectos desta lei terán a consideración de alimento ou produto alimentario os moluscos bivalvos, os equinodermos, os tunicados e os gasterópodos recolectados ou producidos e, de ser preciso tratados, con destino ao consumo humano, tanto se foron transformados total ou parcialmente coma se non.

b) Auditoría: o exame sistemático e independente para determinar se as actividades e os seus correspondentes resultados cumpren as disposicións previstas, e se as ditas disposicións se aplican eficazmente e son adecuadas para lograr os obxectivos.

c) Autocontrol: conxunto de actuacións, procedementos e controis que, de forma específica, programada e documentada, realizan as persoas operadoras alimentarias para asegurar que os alimentos, materias ou elementos para a produción e comercialización alimentarias cumpran os requisitos establecidos pola normativa que sexa de aplicación.

d) Autoridades competentes: as así definidas no artigo 3, punto 3 do Regulamento n.º (UE) 2017/625, do Parlamento Europeo e do Consello, do 15 de marzo de 2017, relativo aos controis e outras actividades oficiais realizados para garantir a aplicación da lexislación sobre alimentos e pensos, e das normas sobre saúde e benestar dos animais, sanidade vexetal e produtos fitosanitarios.

e) Autoridade de control ecolóxico: unha organización administrativa pública para a produción ecolóxica e a etiquetaxe de produtos ecolóxicos á que a autoridade competente atribuíra, na súa totalidade ou en parte, as súas competencias en relación coa aplicación da normativa europea sobre produción e etiquetado dos produtos ecolóxicos. Na súa actuación axustarase ao réxime xurídico dos organismos delegados de control.

f) Cadea alimentaria: conxunto de actividades que levan a cabo as distintas persoas operadoras que interveñen na produción, transformación, distribución e comercialización de alimentos ou produtos alimentarios directamente ou por vía electrónica, excluíndo as actividades da hostalería e a restauración. En particular, inclúense as actividades de produción, fabricación, elaboración, transformación, manipulación, procesamento, preparación, tratamento, acondicionamento, envasado, embotellado, embalaxe, etiquetaxe, depósito, almacenaxe, exposición, conservación, expedición, transporte, circulación, importación, exportación, distribución, presentación do produto, venda e subministración á persoa consumidora final.

g) Calidade alimentaria: conxunto de propiedades e características dun alimento relativas ás materias primas ou ingredientes utilizados na súa elaboración, á súa natureza, composición, pureza, identificación, orixe, e rastrexabilidade, así como aos procesos de elaboración, almacenamento, envasado e comercialización utilizados e á presentación do produto final, incluíndo o seu contido efectivo e a información á persoa consumidora final, especialmente a etiquetaxe.

h) Calidade diferenciada: conxunto de características dun produto alimentario que son consecuencia do cumprimento de requisitos establecidos en disposicións de carácter voluntario, relativos á súa orixe xeográfica, ás súas materias primas ou procedementos de produción, transformación ou comercialización, e adicionais ás esixencias de calidade estándar obrigatorias para un produto alimentario.

i) Calidade estándar: conxunto de características dun produto alimentario que son consecuencia do cumprimento de requisitos establecidos en disposicións de carácter obrigatorio. Esta definición aplícase tamén a produtos alimentarios con mencións facultativas reservadas reguladas na normativa comunitaria que voluntariamente empregue a persoa operadora alimentaria.

j) Circuíto curto de comercialización: cadea de subministración formada polo trato directo, ou como máximo cun intermediario, entre a persoa produtora e a persoa consumidora final ou, no caso dos produtos pesqueiros e acuícolas, entre a lonxa ou establecemento autorizado de primeira venda e a persoa consumidora final. Para estes efectos, non se considerarán intermediarias as entidades asociativas de produtoras e produtores, baixo calquera fórmula xurídica, constituídas ou que se constitúan para a comercialización en común de produtos alimentarios. A comercialización mediante estes circuítos curtos implica a persoas operadoras comprometidas coa cooperación, o desenvolvemento económico local e a sostibilidade ambiental.

k) Certificación de produto: Confirmación, por medio dun documento emitido por unha entidade de control e certificación ou dun organismo público, de que un ou varios tipos de produtos elaborados e/ou envasados por unha persoa operadora cumpren cos requisitos do prego de condicións dunha denominación xeográfica de calidade ou documento equivalente noutras figuras de protección da calidade diferenciada.

l) Comercialización: a posesión, tenencia, almacenamento ou depósito de produtos alimentarios e de materias e elementos para a produción e a comercialización alimentarias co obxectivo de vendelos, de despachalos, de ofrecelos á venda ou de sometelos a calquera outra forma de transferencia ou cesión, gratuíta ou non.

m) Persoa consumidora final: a última persoa consumidora dun produto alimentario, que non empregará o dito alimento como parte de ningunha operación ou actividade mercantil no sector da alimentación.

n) Conformidade dun produto, materia ou elemento para a produción e a comercialización alimentarias: adecuación do devandito produto, materia ou elemento ao establecido nesta lei e nas demais normas, tanto de calidade estándar como diferenciada, que lle sexan de aplicación.

o) Consellería competente en razón da natureza do produto: considerarase como tal á consellería competente en materia de agricultura, para os produtos de orixe agraria, o que inclúe os produtos agrícolas, gandeiros e forestais; e á consellería competente en materia de pesca, para os produtos de orixe mariña, incluíndo, ademais da pesca extractiva, o marisqueo e a acuicultura mariña ou continental.

p) Control: realización dunha serie programada de observacións ou medicións co fin de obter un seguimento do grao de cumprimento da lexislación alimentaria.

q) Control oficial: o así definido no artigo 2 apartado 1 do Regulamento (UE) 2017/625 do Parlamento Europeo e do Consello do 15 de marzo de 2017.

r) Denominacións xeográficas de calidade: figuras de protección da calidade alimentaria aplicables a produtos cuxas características de calidade están, en maior ou menor medida, vinculadas a unha orixe xeográfica concreta e que poden adoptar a forma de denominacións de orixe protexidas ou de indicacións xeográficas protexidas.

s) Documento único: resumo dos principais elementos do prego de condicións, de acordo co establecido no artigo 8.1, letra c), do Regulamento (UE) 1151/2012 do Parlamento Europeo e do Consello, do 21 de novembro de 2012 (no caso dos produtos agrícolas e alimentarios diferentes dos viños e das bebidas espirituosas); no artigo 94.1, letra d), do Regulamento (UE) 1308/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, do 17 de decembro de 2013 (no caso dos produtos vitivinícolas); e no artigo 23.1, letra c), do Regulamento (UE) 2019/787 do Parlamento Europeo e do Consello, do 17 de abril de 2019 (no caso das bebidas espirituosas).

t) Entidades de control e certificación: organismos privados, obxectivos e imparciais, acreditados segundo as normas pertinentes para realizar o control dos procesos de produción, transformación e comercialización e das características específicas que definen un produto alimentario amparado por unha figura de protección da calidade diferenciada. Inclúense as entidades que certifican mencións voluntarias reguladas polas administracións públicas e baseadas nun prego de condicións ou documento equivalente. Para os efectos desta lei, baixo esta definición non se inclúen os consellos reguladores.

u) Evocación: a utilización de elementos denominativos ou figurativos na etiquetaxe, na presentación e na publicidade de produtos alimentarios que aínda que non presenten semellanza fonética, visual ou conceptual con outro produto comparable, provocan unha proximidade conceptual, de maneira directa e unívoca, que condiciona ou pode condicionar a decisión de compra da persoa consumidora.

v) Falsificación: comercialización de produtos agroalimentarios como produtos amparados por figuras de protección da calidade diferenciada ou de maior valor comercial cando en realidade son de natureza distinta ou se someteron a prácticas non autorizadas nas que os seus compoñentes esenciais ou caracterizantes foron subtraídos ou substituídos por outros co obxecto de incrementar, de xeito enganoso, o seu valor comercial, facéndoos parecer orixinais ou xenuínos.

x) Figuras de protección da calidade diferenciada: calquera norma de carácter administrativo promovida pola administración para a protección de produtos alimentarios que recoñeza unha calidade diferenciada debida ás súas características específicas, ás materias primas empregadas, á orixe xeográfica ou a métodos e técnicas de produción determinadas.

y) Guía de prácticas correctas: documento elaborado pola industria alimentaria para a correcta aplicación dos principios do sistema de análise de perigos e puntos críticos de control (APPCC), conforme o disposto no Regulamento (CE) n.º 852/2004,

do Parlamento Europeo e do Consello, do 29 de abril, relativo á hixiene dos produtos alimenticios.

z) Inspección: exame de todos os aspectos relativos á calidade alimentaria co fin de verificar que os operadores cumpren os requisitos legais establecidos na normativa vixente aos que están sometidos.

aa) Inmobilización cautelar: medida provisional adoptada no marco dun procedemento pola cal as autoridades competentes garanten que os animais e as mercadorías suxeitas a controis oficiais non son desprazados nin manipulados indebidamente á espera dunha decisión sobre o seu destino; inclúe o almacenamento polas persoas operadoras seguindo as instrucións e baixo o control das autoridades competentes.

bb) Lote ou partida: conxunto de unidades dun produto alimentario ou de materias e elementos para a produción e comercialización alimentarias producidas, fabricadas ou envasadas en circunstancias practicamente idénticas.

cc) Materias e elementos para a produción e a comercialización alimentarias: todo produto ou substancia, materia prima, aditivo, produto intermedio, produto acabado e outros produtos de adición, así como os envases, etiquetas, útiles, ferramentas, instalacións, documentos, actividades e servizos utilizados na produción, transformación ou comercialización alimentaria ou con probabilidade razoable de ser utilizados. Para os efectos da aplicación do título VII desta lei, tamén terán esta consideración os fertilizantes e os substratos de cultivo.

dd) mostra: conxunto composto dunha ou varias porcións de materia seleccionada a partir dun produto, ou dunha ou varias unidades seleccionadas de entre unha poboación de unidades, de xeito que resulte representativa con respecto ao dito produto ou poboación de unidades, destinada á realización dunha análise.

ee) Mostraxe: toma de mostras co fin de verificar mediante análise se se cumpren os requisitos da normativa alimentaria vixente.

ff) Organismo delegado: unha persoa xurídica distinta das autoridades competentes na que estas teñan delegado determinadas funcións de control oficial ou determinadas funcións relacionadas con outras actividades oficiais.

gg) Persoa operadora alimentaria (ou persoa explotadora da empresa alimentaria): persoa física ou xurídica, así como as súas agrupacións, que desenvolvan por conta propia, con ou sen ánimo de lucro, algunha das actividades relacionadas con calquera das etapas de produción, transformación, distribución e comercialización dun produto alimentario. O concepto de persoa operadora alimentaria exclúe ás persoas físicas ou xurídicas titulares de explotacións de produción primaria, excepto no suposto dos rexistrados en denominacións xeográficas e outras figuras de protección da calidade diferenciada respecto das obrigas inherentes á súa pertenza a estas. Esta persoa física ou xurídica será a responsable de garantir o cumprimento dos requisitos da lexislación alimentaria na empresa alimentaria baixo o seu control.

hh) Plan de control: a descrición elaborada polas autoridades competentes que contén información sobre a estrutura e a organización do sistema de control oficial e do seu funcionamento, así como da planificación detallada dos controis oficiais que han de efectuarse ao longo dun período de tempo.

ii) Pregos de condicións: documento que establece as condicións que debe cumprir un produto para obter a protección que se outorga ás denominacións de orixe ou indicacións xeográficas, e que contén os elementos especificados no artigo 7.1 do Regulamento (UE) n.º 1151/2012 do Parlamento Europeo e do Consello, do 21 de novembro, sobre os réximes de calidade dos produtos agrícolas e alimenticios; no artigo 94.2 do Regulamento (UE) nº 1308/2013 do Parlamento Europeo e do Consello do 17 de decembro de 2013 polo que se crea a organización común de mercados dos produtos agrarios e polo que se derrogan os Regulamentos (CEE) nº 922/72, (CEE) nº 234/79, (CE) nº 1037/2001 e (CE) nº 1234/2007; e no artigo 22 do Regulamento (UE) 2019/787 do Parlamento Europeo e do Consello do 17 de abril de 2019, sobre a definición, designación, presentación e etiquetaxe das bebidas espirituosas, a utilización dos nomes das bebidas espirituosas na presentación e etiquetaxe doutros produtos alimenticios, a protección das indicacións xeográficas das bebidas espirituosas e a utilización de alcohol etílico e destilados de orixe agrícola nas bebidas alcohólicas, e polo que se derroga o Regulamento (CE) nº 110/2008.

jj) Produción local: aquela que se comercializa á persoa consumidora final nun punto de venda que non dista máis de 100 quilómetros da explotación agraria ou do lugar de desembarco no caso dos produtos sen transformar de orixe agraria ou da pesca, respectivamente, ou da empresa de transformación, no caso dos produtos elaborados. A citada distancia medirase en liña recta sobre o plano.

kk) Transformación (alimentaria): calquera acción que altere substancialmente o produto inicial, incluído o tratamento térmico, o afumado, a curación, a maduración, o secado, a marinada, a extracción, a extrusión ou unha combinación destes procedementos. Para os efectos desta lei, o termo "transformación" é equivalente ao de "elaboración".

ll) Rastrexabilidade: capacidade de coñecer a orixe e destino dos produtos alimentarios ou das materias e elementos para a produción e a comercialización alimentarias, así como a identidade, lote ou partida e localización dos operadores e operadoras que interveñen ao longo de todas as etapas, no espazo e no tempo, da súa produción, transformación, distribución e comercialización, incluído o transporte, mediante un sistema documentado.

mm) Verificación de aptitude: cotexar, confirmar ou outorgar validez a un produto previamente cualificado favorablemente por unha persoa operadora.

nn) Viño: alimento obtido exclusivamente por fermentación alcohólica, total ou parcial, de uva fresca, estrullada ou non, ou de mosto de uva.

TÍTULO I

Competencias, organización administrativa e institucional

CAPÍTULO I

Competencias e organización administrativa

Sección 1ª. Competencias e organización administrativa

Artigo 5. *Atribucións da Consellería competente en materia de agricultura*

A Consellería competente en materia de agricultura, respecto dos produtos alimentarios e sen prexuízo das funcións que realice a través da Axencia Galega da Calidade Alimentaria, terá as seguintes atribucións no ámbito desta lei:

a) Actuacións relacionadas coa defensa contra as fraudes e os incumprimentos na calidade alimentaria.

b) Ordenación, fomento e mellora das industrias agroalimentarias.

c) Fomento da actividade de transformación, comercialización e promoción das producións agrarias e agroalimentarias.

d) Elaboración, proposta e desenvolvemento das directrices da política alimentaria.

e) Formación, promoción e fomento do asociacionismo e a cooperación a través da economía social no sector alimentario.

Artigo 6. *Atribucións da consellería competente en materia de pesca*

A consellería competente en materia de pesca, respecto dos produtos alimentarios de orixe mariña e acuícola, terá as seguintes atribucións no ámbito desta lei:

a) Fomento e mellora das industrias alimentarias dos produtos da pesca, o marisqueo e a acuicultura.

b) Fomento da comercialización dos produtos da pesca, o marisqueo e a acuicultura.

c) Elaboración, proposta e desenvolvemento das directrices da política alimentaria referida aos produtos do seu ámbito.

d) Formación, promoción e fomento do asociacionismo alimentario referidos aos produtos do seu ámbito

e) Realización de accións de promoción dos produtos da pesca, do marisqueo e da acuicultura.

f) Fomento das figuras de protección da calidade diferenciada no sector da pesca, do marisqueo e da acuicultura.

g) Control oficial do cumprimento dos pregos de condicións das denominacións xeográficas de calidade dos produtos da pesca, da acuicultura e do marisqueo, antes da comercialización.

Sección 2ª. Axencia Galega da Calidade Alimentaria

Artigo 7. *Natureza da Axencia Galega da Calidade Alimentaria*

A Axencia Galega da Calidade Alimentaria é unha axencia pública autonómica, de conformidade coa Lei 16/2010, do 17 de decembro, de organización e funcionamento da administración xeral e do sector público autonómico de Galicia e ten a consideración de medio propio e servizo técnico da Administración Xeral da Comunidade Autónoma de Galicia.

Artigo 8. *Obxecto da Axencia Galega da Calidade Alimentaria*

A Axencia Galega da Calidade Alimentaria ten por obxecto:

a) Operar como instrumento básico de actuación da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de protección da calidade alimentaria diferenciada así como na de promoción do consumo dos produtos agroalimentarios en xeral e, en particular, dos acollidos ás distintas figuras de protección da calidade diferenciada.

b) Investigar e promover o desenvolvemento tecnolóxico no sector alimentario.

c) Desenvolver as actividades de I+D+i nos sectores agrario, gandeiro e forestal.

d) Realizar aqueloutras actuacións relacionadas coas actividades anteriores que determine a consellería de adscrición.

Artigo 9. *Funcións da Axencia Galega da Calidade Alimentaria en materia de calidade alimentaria*

1. A Axencia Galega da Calidade Alimentaria realizará funcións relacionadas co control, o fomento e a posta en valor da produción agroalimentaria de calidade de Galicia e, en particular, desenvolverá as seguintes:

a) Elaborar as liñas estratéxicas que permitan o impulso do conxunto da calidade alimentaria diferenciada galega como unha actividade que dea rendibilidade aos diferentes elos das respectivas cadeas de valor, procurando o desenvolvemento

dunha actividade no territorio que sexa económica, social e medioambientalmente sostible.

b) Aliñar a evolución das figuras de protección da calidade alimentaria diferenciada galegas aos obxectivos que veñen recollidos pola normativa europea xerada no ámbito do Pacto verde europeo, na procura dun marco alimentario sostible.

c) Executar accións destinadas á promoción do consumo dos produtos de calidade diferenciada e crear e xestionar liñas de axuda con ese fin ou co obxecto de fomentar a elaboración e comercialización destes produtos.

d) Deseñar a planificación estratéxica da promoción da calidade alimentaria diferenciada galega de xeito coordinado cos consellos reguladores e coas propostas da Mesa da calidade alimentaria diferenciada.

e) Executar os programas de control oficial relacionados coa comprobación dos requisitos que deben cumprir, antes da súa comercialización, os produtos acollidos a algunha denominación xeográfica de calidade do ámbito agroalimentario, así como os recoñecidos como especialidades tradicionais garantidas. Do mesmo xeito, a axencia fará o control oficial da produción ecolóxica no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia. Estas funcións implican tanto a realización de actividades de control directamente sobre as persoas operadoras como a supervisión da actividade dos organismos nos que se teña feito delegación de tarefas de control.

f) Realizar o control e a certificación dos operadores que pretendan comercializar produtos baixo a marca Artesanía Alimentaria e xestionar o Rexistro da artesanía alimentaria de Galicia.

g) Supervisar e tutelar a actividade dos consellos reguladores do ámbito da súa competencia.

h) Asesorar os consellos reguladores do ámbito da súa competencia no seu funcionamento, especialmente no caso daqueles que, polo seu reducido número de operadores ou pola escasa facturación do conxunto de ditos operadores teñan dificultades para o cumprimento dos requisitos establecidos nesta Lei para o seu recoñecemento como entidades de xestión da correspondente figura de calidade alimentaria diferenciada.

i) Recompilar e analizar a información estatística relacionada coa actividade produtiva das diferentes denominacións de orixe, indicacións xeográficas protexidas e outras figuras de protección da calidade diferenciada e elaborar informes relacionados con estas producións.

j) Identificar posibles novas denominacións de orixe ou indicacións xeográficas protexidas do ámbito agroalimentario e apoiar aos sectores interesados nos traballos de preparación da documentación precisa para a tramitación da súa inscrición no rexistro europeo. Realizar os trámites necesarios ante a Administración Xeral do Estado e ante a Comisión Europea para a inscrición de novas denominacións

xeográficas de calidade e os correspondentes á modificación dos pregos de condicións das xa rexistradas.

2. En relación coa sostibilidade da produción alimentaria, a Axencia Galega da Calidade Alimentaria fomentará a identificación e a recuperación de variedades vexetais e razas animais autóctonas como base para a produción de alimentos de calidade diferenciada. Ademais aprobará os pregos de condicións da produción sostible aos que se refire o artigo 27, autorizará as entidades certificadoras ás que lle encargue o control dos ditos pregos de condicións e supervisará o seu funcionamento.

Artigo 10. *Adscrición e réxime xurídico e fiscal da Axencia Galega da Calidade Alimentaria*

1. A Axencia Galega da Calidade Alimentaria, adscrita á consellería competente en materia de agricultura, ten personalidade xurídica propia, patrimonio e tesourería propios, goza de autonomía administrativa e económica e posúe plena capacidade de obrar, tanto no campo do dereito público como no do dereito privado, para o cumprimento dos seus fins e con suxeición á normativa correspondente.

2. O réxime xurídico interno da Axencia Galega da Calidade Alimentaria regúlase polo dereito administrativo e o seu réxime xurídico externo rexerase polo dereito privado, salvo cando se exerzan potestades administrativas, nese caso rexerase polo dereito público.

3. Para o desenvolvemento das súas actuacións no ámbito da I+D+i, a Axencia réxese, ademais, pola lexislación básica do Estado nesta materia e, en particular, pola Lei 14/2011, do 1 de xuño, da ciencia, a tecnoloxía e a innovación e pola Lei 5/2013, do 30 de maio, de fomento da investigación e da innovación de Galicia, ou normas que as substitúan.

4. A Axencia Galega da Calidade Alimentaria gozará do tratamento fiscal aplicable á Administración Xeral da Comunidade Autónoma de Galicia.

Artigo 11. *Réxime económico e de contratación da Axencia Galega da Calidade Alimentaria*

1. A Axencia Galega da Calidade Alimentaria, para o cumprimento dos seus fins, dispoñerá dos seguintes bens e recursos económicos:

a) Os importes consignados anualmente nos orzamentos da Comunidade Autónoma de Galicia.

b) As subvencións e demais achegas públicas ou privadas.

c) O produto das taxas, prezos públicos e demais ingresos que devindique pola súa actividade.

d) Os bens e dereitos que constitúen o seu patrimonio, así como os produtos e rendas destes.

e) As contraprestacións derivadas dos convenios.

f) Os ingresos procedentes das operacións de crédito necesarias para o cumprimento dos seus fins.

g) O produto da execución dos documentos de garantía que impoña no exercicio das súas competencias.

h) Calquera outro recurso económico que lle sexa atribuído legalmente.

2. O réxime xurídico da contratación da Axencia Galega da Calidade Alimentaria é o establecido pola lexislación sobre contratos do sector público.

CAPÍTULO II

Órganos de asesoramento, consulta e participación

Sección 1ª. Consello Alimentario de Galicia

Artigo 12. *Consello Alimentario de Galicia*

1. Créase o Consello Alimentario de Galicia, adscrito á consellería competente en materia de agricultura, como órgano colexiado de asesoramento, apoio e proposta para os asuntos referidos á ordenación, promoción, fomento e desenvolvemento da calidade alimentaria de Galicia.

2. Son funcións do Consello Alimentario de Galicia, entre outras, as seguintes:

a) Asesorar sobre os plans estratéxicos e proxectos normativos en materia alimentaria.

b) Formular propostas estratéxicas para a mellora da actividade económica, do emprego e a formación no sector alimentario.

c) Propoñer liñas de investigación e estudo sobre cuestións de interese para a calidade alimentaria de Galicia.

d) Formular propostas sobre medidas e actividades que fomenten a incorporación de mulleres e mozas á actividade agraria, pesqueira e alimentaria, incorporando unha perspectiva de transversalidade de xénero en todas as súas actuacións.

e) Calquera outras que regulamentariamente se lle atribúan ou deleguen.

3. O Consello Alimentario de Galicia estará integrado por unha presidenta ou presidente, unha vicepresidenta ou vicepresidente e un número máximo de vinte e cinco vogais, que representarán ás administracións públicas con competencias en materia alimentaria, o Clúster Alimentario de Galicia, ás universidades que conforman o Sistema Universitario de Galicia e as organizacións máis representativas da industria alimentaria, da distribución, das persoas consumidoras, as cooperativas alimentarias, as entidades de xestión das figuras de protección da calidade diferenciada, as organizacións profesionais agrarias, as asociacións de produtores con maior representatividade no conxunto dos consellos reguladores, as organizacións de produtores pesqueiros e confrarías de pescadores, os grupos de desenvolvemento rural e aquelas institucións públicas ou privadas que se determinen regulamentariamente.

As persoas titulares das consellerías competentes en materia de agricultura e de pesca ocuparán, respectivamente, a presidencia e a vicepresidencia do Consello Alimentario de Galicia.

4. O réxime de elección dos membros do consello, a composición, organización e funcionamento interno estableceranse regulamentariamente e deberá procurarse a presenza equilibrada entre mulleres e homes no devandito órgano.

Sección 2ª. Mesa da Calidade Alimentaria Diferenciada de Galicia

Artigo 13. Mesa da Calidade Alimentaria Diferenciada

1. Créase a Mesa da Calidade Alimentaria Diferenciada como órgano de carácter técnico para o asesoramento e impulso do sector alimentario da calidade diferenciada de Galicia.

2. A Mesa da Calidade Alimentaria Diferenciada está adscrita á consellería competente en materia de agricultura e estará composta por representantes de todas e cada unha das denominacións de orixe e indicacións xeográficas protexidas do ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia, do Consello Regulador da Agricultura Ecolóxica e ata un máximo de tres en representación das principais asociacións sectoriais da artesanía alimentaria. Participarán tamén, con voz e sen voto, representantes da Axencia Galega da Calidade Alimentaria e da dirección xeral competente en mercados da pesca. Así mesmo, tamén poderán participar, con voz e sen voto, persoas expertas de recoñecido prestixio nas materias que competen á Mesa da Calidade Alimentaria Diferenciada, ata un máximo de cinco, designadas por acordo maioritario da Mesa.

Procurarase a paridade de xénero na composición deste órgano colexiado.

3. A presidencia da Mesa corresponderá á persoa representante da figura de protección da calidade diferenciada que elixan as persoas que ostenten as vogalías e a duración do mandato será por dous anos.

4. Na toma de decisións, cada figura de protección da calidade diferenciada terá como mínimo un voto. Ademais, en función do valor económico da produción e do número de operadores inscritos nos diferentes rexistros, cada figura de protección da calidade diferenciada poderá ter un ou varios votos adicionais, ata un máximo de cinco, de acordo coas normas que se establezan regulamentariamente.

5. A consellería competente en materia de agricultura, a través da Axencia Galega da Calidade Alimentaria, facilitará á Mesa da Calidade Alimentaria Diferenciada de Galicia os medios persoais e materiais necesarios para o exercicio das funcións contempladas nesta lei.

6. Os membros da Mesa da Calidade Alimentaria Diferenciada terán dereito á información relativa ás materias sobre as que teñan competencia, con acceso e consulta, en calquera momento e nun tempo razoable, respecto de datos ou documentos dos que dispoña a administración da que depende o órgano consultivo.

7. As funcións da Mesa da Calidade Alimentaria Diferenciada son:

a) Coñecer os proxectos formulados para o desenvolvemento lexislativo e regulamentario da normativa de calidade alimentaria diferenciada.

b) Propoñer actuacións que supoñan unha maior coordinación e fomento da calidade diferenciada.

c) Coñecer os plans de actuación da Axencia Galega da Calidade Alimentaria e, se procede, formular observacións e suxestións.

d) Coñecer a evolución e as perspectivas do sector alimentario, os plans de modernización e a orientación produtiva, ser informada diso e, de ser o caso, emitir informes sobre estas cuestións.

e) Asesorar á Axencia Galega da Calidade Alimentaria en relación coas súas actividades e funcións, e en relación coas materias e os estudos que lle sexan encomendados, para o que a Axencia escoitará as propostas que lle faga a Mesa sobre estes asuntos.

f) Establecer relacións de cooperación e colaboración con outras entidades que contribúan aos obxectivos de Axencia Galega da Calidade Alimentaria en materia de calidade alimentaria diferenciada.

g) Elevar propostas de acción ou medidas para a promoción de políticas de calidade no sector alimentario ás consellerías competentes en materia de agricultura e de pesca.

h) Garantir a participación activa e dinámica dos sectores representativos da calidade alimentaria diferenciada na Comunidade Autónoma de Galicia.

i) Estudar e propoñer novas actividades artesanais alimentarias.

j) Buscar fórmulas de cooperación entre as distintas figuras de protección da calidade diferenciada para aproveitar as sinerxías que permitan mellorar a súa posición comercial no mercado.

k) Identificar tendencias do mercado para tratar de adaptarse a este e aproveitar as novas oportunidades que se vaian producindo.

l) Analizar en cada momento as debilidades e fortalezas do sector e as ameazas e oportunidades que o mercado presenta e, de acordo con iso, facer propostas de mellora dirixidas tanto ao conxunto das figuras de protección da calidade diferenciada como á administración.

m) Recibir e avaliar as propostas que lle trasladen os consellos reguladores, as asociacións sectoriais ás que se refire o artigo 61 e as asociacións sectoriais de empresas artesanais alimentarias.

n) Asesorar a Axencia Galega de Calidade Alimentaria na coordinación da promoción da calidade alimentaria diferenciada nos diferentes medios e mercados.

o) Promover a contratación de estudos de mercado co fin de coñecer o posicionamento dos produtos nos mercados cando afecten a máis dunha figura de protección da calidade diferenciada.

p) Calquera outra función que lle poida ser encomendada.

TÍTULO II

Aseguranza da calidade alimentaria e da sostibilidade da cadea alimentaria

CAPÍTULO I

Aseguranza da calidade alimentaria

Artigo 14. *Aseguranza da calidade alimentaria*

1. Por aseguranza da calidade alimentaria enténdese o conxunto de principios e actuacións que se desenvolvan para garantir a conformidade e calidade dos alimentos e das materias e elementos destinados á produción e comercialización alimentarias, así como a leal competencia nas transaccións comerciais das persoas operadoras alimentarias e a defensa dos intereses económicos das persoas consumidoras.

2. A responsabilidade da aseguranza da calidade alimentaria recaerá na persoa operadora a través do seu autocontrol, sen prexuízo do control oficial realizado pola autoridade competente.

3. No caso das persoas operadoras alimentarias que utilicen sistemas dixitais de rastrexabilidade, a través de sensores ou outros procesos de recollida de datos

automática, a información recollida relativa á seguridade alimentaria deberá formar parte dun rexistro de datos compartido e accesible pola autoridade competente ou outras persoas operadoras que participen nas transaccións comerciais. O dito rexistro de datos debe ser inalterable.

Artigo 15. *Ámbito da aseguranza da calidade alimentaria*

1. A aseguranza da calidade alimentaria, tanto no relativo aos produtos alimentarios como ás materias e elementos para a produción e a comercialización alimentarias, esténdese a toda á cadea alimentaria.

2. Corresponde ás persoas operadoras asegurar e garantir que os alimentos e as materias e elementos para a produción e comercialización alimentarias cumpran coa normativa vixente en materia de calidade e avaliación da conformidade.

3. Os gastos que se deriven das actuacións de autocontrol necesarias para garantir o cumprimento desta esixencia incluídos, de ser o caso, os correspondentes aos sistemas dixitais de rastrexabilidade aos que se refire o apartado 3 do artigo 14, serán por conta das respectivas persoas operadoras.

CAPÍTULO II

Obrigas das persoas operadoras para a aseguranza da calidade alimentaria

Artigo 16. *Obrigas xerais das persoas operadoras alimentarias*

1. As persoas operadoras alimentarias con instalacións situadas en Galicia deben cumprir esta lei e a normativa que a desenvolve así como as demais normas concordantes, tanto do ámbito autonómico como do estatal e do europeo. Tamén deben cumprilas as persoas físicas ou xurídicas que importen, exporten, almacenen, distribúan, subministren, preparen, vendan ou entreguen ao consumo produtos alimentarios, materias ou elementos empregados na produción alimentaria.

2. As persoas operadoras alimentarias serán responsables do cumprimento dos requisitos de calidade establecidos na lexislación básica en materia de defensa da calidade alimentaria e demais normativa de aplicación, e deberán cumprir as seguintes obrigas:

a) Asegurar e garantir que os produtos alimentarios ou as materias e elementos para a produción e comercialización alimentarias son conformes coa lexislación alimentaria vixente en todas as etapas da produción, a transformación e a distribución nas que a persoa operadora participa.

b) Dispoñer dun sistema documentado de autocontrol das operacións que se realicen nas etapas de produción, transformación, distribución e comercialización necesarias, que permita asegurar a calidade e rastrexabilidade dos alimentos e de

calquera materia e elemento para a produción e comercialización alimentaria, procurando en todo caso a simplificación administrativa en beneficio das persoas operadoras alimentarias.

c) Pór en coñecemento dos órganos competentes calquera forma de fraude, falsificación, alteración, adulteración, abuso, neglixencia ou algunha outra práctica enganosa ou que induza a erro a outras persoas operadoras alimentarias ou ás persoas consumidoras e prexudique ou poña en perigo a imaxe ou a calidade dos produtos alimentarios, a protección das persoas consumidoras ou os intereses xerais, económicos ou sociais do sector alimentario.

d) Dispoñer dos elementos necesarios que demostren a veracidade e exactitude das informacións facilitadas ou que figuren na etiquetaxe, nos documentos de acompañamento, nos documentos comerciais, na publicidade e na presentación dos produtos alimentarios, materias e elementos para a produción e comercialización alimentarias que comercialicen, así como dos produtos utilizados na súa produción ou transformación e informar con veracidade e exactitude sobre os produtos na etiquetaxe, os documentos de acompañamento e a publicidade.

e) Etiquetar ou identificar os produtos alimentarios comercializados ou con probabilidade de comercializarse de acordo co que establece a lexislación alimentaria.

f) Conservar, en condicións que permitan a súa comprobación por parte das autoridades competentes, a documentación acreditativa do cumprimento das súas obrigas durante un prazo mínimo de seis anos. No caso de que a vida útil do produto sexa superior a seis anos, este prazo ampliarase nun ano máis a contar desde o cumprimento da data de duración mínima do produto ou da data de caducidade.

g) Estar inscritas nos rexistros administrativos obrigatorios ou, de ser o caso, ter realizada a comunicación previa de inicio de actividade, ou declaración responsable, cando así veña esixido pola normativa de aplicación.

h) Calquera outras obrigas establecidas nesta lei e demais normativa de aplicación.

3. Durante os controis oficiais e outras actividades oficiais, as persoas operadoras alimentarias deberán prestar asistencia técnica e cooperar co persoal das autoridades competentes no exercicio das súas funcións.

Artigo 17. *Sistema de autocontrol*

1. As persoas operadoras alimentarias son as responsables de garantir que os produtos que elaboran, producen ou transforman cumpran coa normativa que lles sexa de aplicación. Para tal efecto, deberán dispoñer dun sistema de autocontrol que garanta que os devanditos produtos cumpren con estes requisitos.

2. O sistema de autocontrol mencionado no apartado anterior deberá estar documentado e abarcará todas as operacións da cadea alimentaria nas que a persoa